

BLIK OP BRANCHES

REINIER HOVING

'MET KLASSIEK SMEEDWERK NEDERLANDS ERFGOED BEHOUDEN'

BEELD RONALD HISSINK

TEKST RONALD BUITENHUIS

REINIER HOVING

Reinier Hoving is één van de drie meestersmeden in Nederland. Een smid is volgens Hoving een 'bedreigde soort', maar wel een onsterfelijke. Een ambacht dat nog altijd een letterlijk ijzersterke, onmisbare en blijvende positie heeft in de Nederlandse maatschappij. "We respecteren het verleden, en omarmen de toekomst."

Rick Zeeman en Reinier Hoving bij het meesterstuk waarmee Reinier zijn meestertitel behaalde.

De werkruimte van Reinier Hoving in Wolfheze ademt historie. Vonken dansen door de ruimte als hij het aambeeld beroert. Zelfs een klassieke blaasbalg ontbreekt niet, al is-ie niet operationeel meer. Aan de muur een grote collectie tangen en hamers. Elke hamer heeft een eigen verhaal. Reinier pakt er eentje en zegt: "Deze gebruik ik als vorm om een lipje te maken in bijvoorbeeld een flesopener. Bij mij is niet elke hamer om mee te slaan, sommige hamers zijn om op te slaan."

Restauratiewerk

Hoving smeedt alles, 'als het maar geen hoefijzer is'. Dus hang- en sluitwerk voor oude deuren, ramen en luiken, gereedschappen, en Hoving doet restauratiewerk waar nodig.

Muurankers voor oude gebouwen, roosters...

Het verschil met een door Hoving gesmede hamer en een Praxis- of Karwei-hamer?

Hoving: "Kwaliteit. Echt smeedwerk is veel duurzamer en gaat veel langer mee. De industrie maakt hamers waarvan ze hopen dat ze snel kapot gaan, wij maken hamers die juist lang meegaan."

Openluchtmuseum

Het smeedwerk van Hoving kun je terugvinden bij particulieren en ook in het Nederlands Openluchtmuseum. Collega's van Hoving vind je in het Rijksmuseum en het nieuwe Binnenhof. Talloze (rijks)gebouwen maar vooral particuliere woningen hebben nog authentiek smeedwerk dat onderhoud vergt.

Smederijen in Nederland zorgen ervoor dat dat mogelijk blijft. Hoving noemt de smid dan wel een bedreigde soort, maar niet één die gaat verdwijnen. "Er is altijd smeedwerk nodig. Daarmee behouden we onder meer het erfgoed van Nederland." Branchemanager van Koninklijke Metaalunie Rick Zeeman benadrukt ook dat smeden meer is dan wat er op de jaarlijkse braderie te zien is en dat dit een vertekend beeld geeft. "Het is een volwaardig vak. Een ambacht. Denk aan monumentenzorg dat niet zonder smeedwerk kan."

Inductie smeden

De uit Colombia geïmporteerde kolen worden in de werkplaats van Hoving nog maar eens opgepookt. Zilverzand erbij om te kunnen vuurlassen (om de zuurstof weg te houden bij het ijzer en zo oxidatie te voorkomen). Authentiek en ambachtelijk werk, maar geen sector die stilstaat. Ook Hoving is bezig met vernieuwen. "Je kunt tegenwoordig ook met gasovens smeden (hij heeft er een in de werkplaats, *red.*), maar soms is de temperatuur niet hoog genoeg of de ruimte van de gasoven ontoereikend. Inductiesmeden is een nieuwe mogelijkheid die wel kansen biedt. Ik denk erover om die techniek aan te schaffen. Met inductie kun je niet alles, maar het is een mooie aanvulling op het kolenvuur. Als ik naast het kolenvuur ook met inductie kan verwarmen, ben ik flexibeler in wat ik kan aanbieden. Wij als smeden respecteren het verleden, en omarmen de toekomst. Als inductie toegevoegde waarde biedt, waarom niet. We hebben geen ambacht

dat in een museum ligt te verstoffen. Eigenlijk zijn we een duurzame industrie omdat we veel behouden en onze producten zo lang meegaan. We maken van iets ouds weer wat nieuws.'

Stikstof

Dat hij nadenkt over vernieuwen, heeft ook een minder leuke aanleiding. In 2029 moet hij mogelijk weg van zijn huidige werklocatie in het buitengebied van Wolfheze. Vanwege stikstof kan hij geen nieuwe vergunning krijgen binnen de gemeente. Hoving: "We zitten hier midden op de Veluwe en hebben dus te maken met dat stikstofsot." Het frustreert hem. "Iets verderop liggen twee snelwegen die per stuk 2800 mol per hectare per jaar uitstoten. Wij maar 0,05. Te verwaarlozen, maar ik moet wel weg."

Als Hoving al zorgen heeft, dan is het dat hij kan blijven doen wat hij wil, binnen de regels die gelden. "Qua werk maakt hij zich in ieder geval geen zorgen. "Aanbod genoeg. Er moet altijd iets gerestaureerd of gesmeed worden."

Gebruik van de luchthamer voor bepaalde bewerkingen.

Opleiden

Een deel van zijn inkomsten haalt Hoving uit smeedcursussen die hij geeft. Cursussen voor hobbysmeden, maar ook voor nieuwe instroom. Zodat er jonge smeden komen die het aloude ambacht kunnen voortzetten. Hoving is net zelf uit het bestuur van de Nederlands Gilde van Kunstsmeden getreden,

maar een andere jonge gepassioneerde smid heeft zijn plek ingenomen. Hetgeen aangeeft dat het vak nog altijd aantrekkingskracht heeft. Hoving: "Het vak is springlevend. Bedreigd, maar uitsterven doen we niet."

« Echt smeedwerk is veel duurzamer en gaat veel langer mee »

Het kolenvuur wordt opgestookt.

Hoving toont zijn meesterstuk waarmee hij 'meestersmid' is geworden; een uitbundig vormgegeven ijzeren standaard om smeedgereedschap in op te hangen. "Zit 180 uur werk in. Volgend jaar gaan er weer twee smeden op voor de titel meestersmid." Nederland mag maar wat blij zijn met deze onverwoestbare ijzersterke erfgoedbewaarders.

De meestersmid volop in actie.

*Branchemanager
Rick Zeeman*

‘SMEDERIJEN BASIS VAN METAALUNIE’

Het Nederlands Gilde van Kunstsmeden (NGK) is de branchegroep van Metaalunie voor professionele, ambachtelijke smederijen in Nederland. In Nederland zijn er zo'n 75 smeden actief. In totaal zijn er 39 bedrijven lid en zijn er zeventig particulieren leden. “Afgelopen jaar zijn we zelfs met twee leden gegroeid”, zegt Rick Zeeman, branchemanager Metaalunie, waarmee hij aangeeft dat er wel degelijk toekomst is voor het smeedvak. Opleiden is één van de belangrijkste componenten voor het NGK. Zeeman: “Er zijn relatief weinig scholen die opleiden tot smid. Vaak is er alleen nog aandacht voor het vak binnen het vrijeschoolonderwijs, waarbij jongeren de kans krijgen om hun eigen talenten te ontwikkelen. Opleiden tot smid gebeurt dus hoofdzakelijk door de sector zelf.”

De Stichting Vakcentrum Smeden (SVS) is nauw gelieerd aan het NGK en houdt zich bezig met dit

onderwijsaspect. Het NGK focust zich op drie onderdelen: sier- en kunstsmeedwerk, restauratie smeedwerk en functioneel smeedwerk (hang- en sluitwerk). Zeeman: “Neem de restauratie van het Binnenhof. Daar zijn onze leden actief om oude glorie in stand te houden met smeedwerk zoals het vroeger was.” Wie teruggaat in de tijd ziet dat de smederijen aan de basis stonden van wat nu Koninklijke Metaalunie is. Zeeman: “Zij zijn de grondlegger ervan.”